

Вести о актуелној америчкој кризи, једној од најозбиљнијих у последњих пола века, веома тешко успевају да се пробију у овдашње локалне електронске и штампане медије. Осим за недељне „ток” емисије, национални електронски медији овој теми у просеку посвете два до три минута. Једноставно, стиче се утисак да је већина грађана Америке незаинтересована за садашњу кризу. Овакво стање ме подсећа на речи оне старе песме: „Биће скоро пропаст света, нек пропада није штета”.

У суштини, стварност је много сложенија и озбиљнија. Већина Американаца је изгубила поверење у своју политичку елиту и не очекује да та елита има капацитет да извуче државу из дубоког глиба у којем се тренутно налази. Најновије анкете показују да би гласачи у великом броју гласали против две трећине садашњих чланова Конгреса, а да би се половина од остале трећине нашла на ивици изборног пораза. Бројке које се односе на председника Обаму нису ништа боље – ниво подршке за њега је опао на 44 одсто гласача. Главни узроци оваквог незадовољства и неповерења су дубоке политичке поделе и свађе у целом друштву и у америчком политичком животу. Уз то, велико разочарање, после великих нада и очекивања које су пратиле избор Барака Обаме, претворило се у цинизам и песимизам.

Американци су уверени да су сви политичари исти и да обе странке и њихови челници немају способност, компетентност и политичку вољу да се изборе са економским, друштвеним и политичким проблемима које прете овој земљи. У позадини оваквих уверења међу обичним људима је перцепција корупције и неодговорности целе политичке елите. Једноставно се губи нада да ће у Америци ствари скоро кренути набоље.

И раније су забележени овакви тренуци националних подела, неизвесности, дезоријентација, неповерења и кризе – од грађанског рата у 19. веку до велике депресије, хладног рата, пораза у Вијетнаму, па до катастрофалних ратова у Авганистану, Ираку, а сада и у Либији. Америка је улазила у периоде криза, али Американци су увек били уверени не само да ће држава да се из тога извуче него и да ће да постане јача. Сада не само да се појачава страх да држава неће ускоро да изађе из кризе, него се међу већином грађана Америке гради осећај да ова земљаникада више неће повратити економску и политичку моћи потенцијал који је имала пре ових најновијих изазова.

Овај закључак да Америка више никада неће да буде она неприкосновена сила каква је била у већем делу своје модерне историје тешко пада Американцима, а најтеже је прихвата политичка елита, која се и даље држи старе реторике да је Америка једина суперсила и најбоља у свему. Уместо решења, ова истрошена и све више изгубљена елита нуди перцепцију велике прошлости као гарант за бољу будућност.

Због свега овога није ни чудо да обичне Американце превише не занима садашњићорсокак у преговорима између демократа и републиканаца, као и између председника Обаме и републиканског руководства у Конгресу. Једноставно, није ни битно да ли ће они успети да се у последњем тренутку договоре или не, свима је јасно да ће последице њихове неодговорности и неспособности бити тешке. Већи је проблем што незнађе расте и постаје најпрепознатљивија карактеристика садашњег политичког живота у овој држави, што отвора политички простор за још већу ксенофобију, страх и екстремизме разних врста. У тим околностима радикалне и високо мотивисане политичке мањине одређују курс и темпо политичких промена и дешавања. У суштини, ово постаје ново лице западне демократије – од Америке до Европе, и гарантује да ће цео свет да доспе у продужени период нестабилности, сукоба и неизвесности.

Обрад Кесић

(Политика)